

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Tractatus aliquot in libr. de generatione et corruptione -
Cod. Ettenheim-Münster 163**

Dilingae, 1624

Pars III.-De augmentatione

[urn:nbn:de:bsz:31-114256](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114256)

De Augmentatōe

75

cui possint esse sine primis Qualitatibus uidentur etiam
 esse posse sine raritate, et densitate, ut de. et proble
 dicuntur posse dari p absoluta pōal extensione astra
 le' quantitatis in ordine ad locū sine raritate et
 densitate, cui n' appareat cura Quantitatis a rāali
 suara' partitū proprietate dependat. Sed quālibet dem *Quantitas*
 nos erit ut u' illa Quantitas dici debeat terminata, an si
 terminata, in re a. constat habitura' esse tūc sua exten
 sio n' licet i' n' a raritate aut densitate proueniat, nō
 potest raritas aut densitas uariari, et in finitū uariari.
 ac remitti, sed interim densitas nūquā transibit in oppositā
 speciem, ut si cōt fiat raritas, tamet' quo ē remissior cū ampli
 ori spatio consistere queat, par ē proportio nō aliter rāo de
 raritate, sic n. res grauitas quālibet remissa inquam
 in re erit leuitas, aut contra leuitas, erit grauitas.

PARS III

De Augmentatione

Nomen Augmentationis dupliciter fore accipere solent. *Nomen Au.*
 Nōi p. generatim prout distinguitur a ceteris *metastationis*
 mutationum speciebus, puta a Generatione, *Dupliciter acci*
 alteratione et latiore. s. proprie et quasi p. autonoma *pitur*
 sia' prout tū competit uidentibus cū n' in Graeco nō p. *generatim p.*
 Idiomatico ageri et Cellere, idē significat uox huius
 Cellere u' prius ac principaliter imposita a Augme
 tationi uicissim, n. n. ita uisitate dicimus referre ac
 re' aut aqua, quā hōies, aut arbore'. In hac parte
 utraq. augmentationis acceptio plurimū seruit
 de hac ergo utraq. agentis praesuppositā tū
 prius definitione Augmentationis nō communi,
 de quā sit

SECTIO I.

Quid sit Augmentatio.

Quid sit
Augmentatio

Augmentatio
nis de finitio.

plu

Augmentatio
e ad maiore
Quantitatem.

modus quo
fit Augmen
tatio particulari

Explicabitur de Augmentatione generatim sumpta
quodnam ea sit de Augmentatione finitae inter q
habet et dicendum de ea qua diminutio fit.

Conclusio 3 Augmentatio generatim
est motus quidam ad quantitatem sibi in se
L. 1. de Gen. 4. 25 p. differentia qua Augmentatio
differt ab alijs Mutationibus, generatio. n. substantialis e
ad substantiam alteras ad qualitatem. Motus localis seu
Latio ad ubi, q. generatio terminatur ad qualitatem
erit Augmentatio, hoc e. cuiuscumq. Quantitatis acquisitio

Notatio 3 Augmentatio prout distinguit
a diminutione intelligi de n. esse ad quantitatem
tm, sed ad qualitatem maiorem quam ante fuerit acci
pi a. saepe solet Augmentatio generatim pro motu ad qua
titatem cuius deinde sua sunt species Augmentatio
sive specificae sumpta, et diminutio, sicut in logica
distinguitur prima specie subalterna Qualitatis appel
lari cum vocabulo dispositionis et in habitu deinde
at dispositionis specialiter accepta distingui. Adversus
modus quo porro Arist. L. 1. 10. movet quo fit Augmentatio per alia
re. esse non generatio et alteras fieri que sunt motus
tionem locali. n. a. quod accipitur maiore loco occu
pat. (sicut et eo minore quod diminuitur) n. quod
proprie localiter motus sit. (si n. motus esset motus re
cto deferretur suo loco totaliter si circulari
saltem in partes.) sed quod ipsum loco, quod prius
in omnes partes habebat fracto accipiat aliam parte

Quid sit Augmentatio

ut ita totus eius locus maior fiat.

Notatio Σ . Non de in augmentatioe produci
nova quantitas sed ario dicitur ad ^{in Augmen} ^{tatione produ} ^{ctur tota no} ^{va qua} ^{litat}
veniantis ad quantitate eius quod augetur, unde

Artes hoc et vel maxime peculiare augmentati
assignat quod in generatione subtili fieri u. g.
generatur ex n^o igne actu, sed in igne p^oa, et in
altera calidum fiat ex n^o calido actu, sed in
calido p^oa; in augmentatioe a. maius aliqui exeat
ex alimento uel alio extrinseco adiuto, quod fit
quantu et corporeu acta n^o solu p^oa, ut ibi 1. 27
et sequentib. h^o a. e. q^o quantitate uana n^oa
et naturalit^{er} in generabilit^{er} et incorruptibilit^{er} promdy
in augmentatioe produci n^o fit, sed unitur dicitur ad
unde h^o presupposita, sic diximus in generatione h^ois
n^o produci t^{er} ad h^ois principale f^oaia, sed ex p
creatione id presuppositu cu^m n^oa t^{er} corrigi,
quare sicut h^ois ad qu^o proximus et qui ut q^o
immediate fit p^o generationem subtili uel uel
subtilit^{er} fia cu^m n^oa ita proportionaliter in au
gmentatione h^ois ad qu^o proximus est ratio quantitat^{is}
aduenientis ad quantitate eius quod augetur.

Conclusio Σ . Augmentatio uientiu estiter augmentatio
n^o differt ab augmentatione calidioru coporu naturaliu, ^{differt a b} ^{Augmentatio}
sed accidentaliter, ratio comotatoru, qu^o uaria respicit, ^{differt a b} ^{Augmentatio}
sibi quia h^o eundem t^{er}u, uidelicet quantitate, qu^o ^{calidiorum} ^{corporum}
in alimento erat cu^m quantitate uientiu iungenda, sed ^{afflictio}
ab arte h^o quibusda^m conditionibus describitur sit igit^{ur} ^{p^oa}.

Notatio Γ . Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2. ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
varias requirit conditiones quae fere t^{er} augmentatio ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
in uientiu conueniunt. q^o est, ut eius quod augetur ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
qualibet pars sensu saltem perceptibilis et notabiliter ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
ut p^oa eius ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
q^o ad p^oa fit ^{Artes a Γ 32 usq^{ue} ad Γ 2.}
perceptibile

74 Tract 13 Part III Sect 1

magna (quae et vocat signu' scribibile) augetur,
 si ut ois materialis saltem formalis partes in qua
 lam prioris materia diffundunt et dependuntur, sed alia
 substituta seruat similes forma' interiore et figura
 qua quidem hic noie partij formalis intelligitur,
 hic igitur vivemus in hoie u: g: n' solu' caput aut
 manum, sed oia membra in debita proportione
 augeri, neq; rare crescere aliquo dicitur, cui nasus
 distavat ut longior, hac verb condicio esset in
 membris lesione aliqua vel aliunde praepedita.
 2^a est ut ei quod augetur aliqua materia quarta
 decedat et ei quod diminuitur decedat, quomodo
 discrepat augmentatio a rarefactione et condensa-
 tione per quos corpus aliquod maxime quidem etiam
 ut minus spatium obtinet sed sine accessione aut
 subtractione Quantitatis. 3^a ut id quod augetur
 ante et post augmentatione sine ut alij loquuntur
 sub utroq; termino maneat, saltem in illa peluli-
 ari augmentatione, fieri n' potest ut in oibus augmen-
 tationibus usq; ad annos u: g: consistentia non
 sit aliquid amplius id est nisi moraliter, hac condicio
 competit et a viventibus, sicut et prior. 4ª est
 ut materia ex qua fit augmentatio simul etiam sit
 materia ex qua fit nutritio, adeoq; ut sit alimentu',
 quod prout cu' prius p'ia tale fuerit, quale est
 ipsum vivens postea substantieller nutatum
 fiat et actu tale, itaq; augmentatio, et nutritio
 coriunctim quidem fiunt, sed tñ hac substantia,
 illa Quantitatem. Tunc copulanda respicit hoc
 in se per dato discrimine, quod vivens toto vitae
 tempore nutritur, u' tñ toto augetur, nutiri

2^a
 ut si quod augetur
 aliqua materia
 quarta decedat.

3^a
 ut id quod augetur
 ante et post
 augmentationem
 maneat.

4^a
 ut materia ex
 qua fit augmentatio
 simul etiam sit
 materia ex qua fit
 nutritio.

Quid sit Augmentatio

in precise di qm adgeneratur ipsi, aliqua substantiali
 particula in loco deperditae, augeri a. et crescere
 nqm adungitur quavis particula Quantitatis,
 quod sane semp fit, adeoq; cu nutritione procedit,
 sed qm ea maior e qua illa, qua p diminutionem
 e amissa, id quod tm contingit usq; ad annos consi-
 stentia. qd est ut in eo quod augetur infit virtus ^{a ut in eo}
 alterandi, et transmutandi alimentu, cuius Quantitas ^{quod augetur}
 e adiungenda, ex qua sicut et p conditiones ortu e ^{infite virtus}
 in quod coiter dicere solent Augmentatione vine
 fieri n p iustapositione tm, quomodo augetur
 maximata puta cu terra adgeneratur terra, ignis
 ignis p sed p mtrus susceptionem, ita ut omnes illae
 partes quae sunt proportionaliter augenda aliinc
 tu mtra se recipiant, hō n vivens ad idipso poros
 a nra undiq; distributos, in quibus sanguinem ali-
 mentitū e deniq; exsuctu, tanquam in vasculis q
 vnaa servat, tu a quolibet membro sufficienter
 decoctus eidem die assimilatur, et adnascatur,
 novis tm subinde portis ad alias aliasq; nutritiones
 orientibus.

Notatio Explicata uterq; Augmenta-
 tionis nra de Diminutione deniq; quae est Mh. ^{Diminutio}
 tatio a maiore Quantitate ad minorem qd fit
 dicere idem fore, voluit quod supra de remissio-
 ne Qualitatu significavimus, sicut n. ea qd cu
 productione fit parvioru graduu in eodem subto,
 est mutatio quaedam acquisitiva, qm a. tm cu detra-
 ctione e negativa, ita fit qm et Quantitas p Di-
 minutionem precise Quantitas deceditur est
 alio solū negativa, et destructio vniūq; inter Quotem

istius Ob delabi fecerint ut (mox ipsi dentibus longi
 tudine eo cubitorum exortis) mortem a se ptoi
 cere n' potuerit, adeoque non acceptus datus ut ad eo
 cubitos in Ob miltarie et uicuri uinitura tibia
 inferiore p'caferit, nostruq' deiecerit, unde memo
 rata per opesam demortui tibia uenatio fuerit in
 stituta. Praeterea poa augmentatiua continua rea
 ctione alimenti identidem habetatur, nec p't tm
 corquoquere, qm ad uastissima hoij u: g: mole' duc
 dam sufficeret, et quis unqua' a raa edtos uisit uel
 mltas mortis hoies, uel mltas formica!

pbr 3°

Termini Magni
 tudinis Septem
 Intrinseci et
 Extrinseci

Notatio I. Termini magnitudinis et paruitatis
 intrinseci sub quibus res
 et extrinseci sub quibus res n' p't consistere, terminus
 intrinsecus uersus magnitudinem e' ea quantitas sub qua
 res naturaliter sic p't existere ut n' possit sub maiori, h'qz
 maximum quod sit. Intrinsecus uersus paruitatem e'
 quantitas sub qua res ita p't existere ut sub minore n'
 possit, h'qz minimum quod sit. Terminus extrinsecus
 uersus magnitudinem e' quantitas sub qua ita res esse n' p't
 ut possit t'm sub minore, qui uocatur minimum quod non,
 quia inter magnitudines, quas res n' p't attingere e' minima;
 extrinsecus uersus paruitatem e' quantitas sub qua res
 ita esse n' p't ut possit t'm sub qua uis maiora d'qz, qz Ma
 ximum quod non, qo scilicet inter eos paruitates quas
 res n' p't attingere maximum est ubi t'm aduente in hu
 iusmodi t'ij n' ilqz t'm ultim' indiuisibile, quae res
 ad omne' qualitatem peruenire queat ex p'to ultimo
 indiuisibile, quod n' facit maius, q'z minus, sed intellige
 de' est quod n' possit attingere ois partes diuisibile,
 talis quantitati, offi in infinita propius, ac propius
 accedere queat. Sicut h'os paruitatis nominat aliqz

Extrinseci

Obiectio cu
solutione

ut sentit hab. nec dicitur quod opponit Paulus Venetus
licet n. videtur aliquid quod a seipso sit maximum,
quod sit ponatur à resp. lat. et consequenter ex fine
fatione maius aliquid fieri, quod ante fuerit, tñ n. sit
precise q. d. desinet intrinsecè quod in illo videlicet
instanti quo tumefactio, quæ e. motus successivus, incipit
extrinsecè n. sit illa maior quantitas s. b. quæ vivens
est n. possit, s. tñ immediatè post, adeoq. in eodem illo
instanti sit adhuc vivens, et immediatè post n. sit futu-
rum. consequenter desinet intrinsecè p. n. responderi
p. neg. sequela, eo quod immediatè post illud instans
vivens n. fiat maius cu. per tumefactione, q. e. motus
alterationis solum productæ qualitas, quæ p. modum
raritatis prioris quantitate ad maius spatium
extendit. Deinde si sit p. maximum et minimum
intelligatur quævis certa distinctio n. e. absurdum
viventi desiderare intrinsecè cu. n. succedit alia
forma totalis, sed partialis d. t. ap. remanent ut
vidimus is. alibi, et forma insuper subtilis n. in
actu sibi incipiendi ac desinendi modum deposcere,
sed se conformare suarum dispositionum complemento,
quod quatenus est vivens ad consideranda formam
viventis cu. in proposito casu intrinsecè desinat
poterit et idem desinendi modus forma convenire,
addunt aliqui vivens n. ob solam amplificationem
quantitatis perituru. sed et ob qualitatem tu-
mefactionis causatiadam, quæ in instanti, quo optimè
seu incipit tumefactio, cu. iam sit p. in eodem
stanti vivens primo n. est, adeoq. desinere extrin-
secè: patet hinc p. si vivens supponatur habere in-
trinsecè terminum sue magnitudinis, cu. apponatur ali-
mentum vel idem n. corruptum in in eius substantia, prout quæ

An Corpora determ ad Maxim

et calore vitali tantum fuerit extractum, vel in potentia nutritiva si illud ageret peritiam vicem, ut primum ad eo habitas alimentum iniretur, adeoque magis alimentum non esse forma materiali unctis imbenda, in nutritione porro non est necesse expectare certam aliquam quantitatem in alimento quod est aliis ad forma vivendi dispositum, sed sit ea in qualibet parva particula videtur, eo quod vivens ipsum id supponatur esse prodestum, cui quo particula quacumque unctur ad generata, adeoque sufficientem magnitudinem eo ipso habet, tametsi per se sola et seorsum non habeat.

Conclusio 2. Corpora maximata per se non hinc determinata sunt magnitudinis et parvitatibus, est operum L. 10 Phys. hinc hinc magnitudinis c. 20. Secti in 2. dist. 2. q. 9. usq. i. p. d. 26. hinc parvitate n. 6. Maria. sub. et aliorum. pbr. de magnitudine imprimi ab Arist. L. 2. de aia 1. et cit. cui facit de pbr. experientia quo maior est ignis u: q. eo est ad agendum aptior, et quis neget si ad maximum ignis apponderetur stupa quin ea ille combusturus esset: et ita maior futurus: de parvitate a. ratio est facta maximata non potest de parva tant certam quaedam organa, sed est homogenea sine parte suas operationes per qualibet partem eodem modo operari pbr. 2. esse, item si ponatur corpus aliquod sub minimo, ita ut nec ipsum sub minori quantitate nec diutius sub tal parva possit existere, atque illud per contrarias deinde dispositiones corrumpatur, dabitur realiter magis sine omni forma, quod est absurdum, ita a. et fieret si terra u: q. minima ab aegale in vacuo divideretur, denique pbr. 3. si ignis in stupa per radios in vitro collectos accendatur et raris illi agant in stupa uniformiter difformiter, adeoque fortius in partes viciniores non poterit talis parva pars assignari in qua datur primo in

sect II
et calore
vitali
tantum
fuerit
extractum
vel in
potentia
nutritiva
si illud
ageret
peritiam
vicem
ut primum
ad eo
habitatas
alimentum
iniretur
adeoque
magis
alimentum
non esse
forma
materiali
unctis
imbenda
in nutritione
porro
non est
necesse
expectare
certam
aliquam
quantitatem
in
alimento
quod est
aliis
ad forma
vivendi
dispositum
sed sit
ea in
qualibet
parva
particula
videtur
eo quod
vivens
ipsum
id
supponatur
esse prodestum
cui quo
particula
quacumque
unctur
ad generata
adeoque
sufficientem
magnitudinem
eo ipso
habet
tametsi
per se
sola
et seorsum
non habeat.

Introducta fia Jprij, ut n' in alia semp alia, minor
 prius sit introducta, alia n. aliaq; in infinitum
 priorior fuit agenti, et ita prius dispositiones ad
 Obiecto forma ignis accipit. Si dicas n' in qualibet minima
 parte esse dispositiones prius completas, cui n' ter
 Solutio dispositiones et sit determinata. Quod tunc p' de
 viventibus hoc quidem verum esse p' certa organo et
 magnitudine, qua postulat eum a. h' careat in
 animata n' posse de ipsis idem dici, pari modo licet
 fia substantiales requant certa qualitate intensionem
 ad p' eas, tamquam p' sua instrumenta alia formas
 substantiales debent posse producere n' si requirunt
 certa et quantitate, quippe in ea, ex parte sua
 se tenens perinde ut ipsa n' sit activa

Notatio 3

Inanimata
 et accidentia
 habent hanc
 magnitudinem

dictum est in conclusione in
 animata certos magnitudinis ac parvitat' h' p' se
 n' regere, quia per accidens si attendatur vel ordo
 horum, universi, vel contraria agentia q' circumstant
 et vim et sua exercent, certum est nullum corpus vel
 posse ultra tali amplitudine pervenire vel in qua
 libet epigaa quantitate se contra contraria tueri.

Obiecto
 Soluzione

Interim tamen si consideretur tal' parvitas, ut q' ignis
 dari posse, q' p' sua parvitate nihil oio profect
 agere in h' idcirco n' ignis essentia participat,
 vel, licet n' quolibet sit p' operationem n' in sub
 qualibet quantitate constituta, n' infans, ut q' etia
 homo e, n' h' sit producere alia h' oia, cum sit
 maioris perfectionis se alteri communicare, p' aliquam
 formam agendo in illud, qua p' eandem forma factam
 modo esse, unde et maior ad illud virtus epigitur,
 et S. Th. 1. 2. q. 5. a. 6. ad 2. n' sic, n' q' n'

ect. III
ep. chel. p. 10
in infirmitate
prophetae ad
elice rursus
ca. ut in
atque p. f. de
ad exequa
ly carere n
ari and licet
ad dicitur
elie fons
h. requirant
ay parte sua
da
conclusionis
itatis h. p. l.
ar. ut otio
quodlibet
ad arpa ul
e. ut in q. d.
traria h. r.
al. q. d. q. d.
l. d. d. d. d.
participat
u. h. h. h.
ay. q. d. d.
d. d. d. d.
car. d. d.
ay. p. d. d.
na. d. d.
ay. d. d.
d. d. d.

An Augment. fiat continue * 83

que sunt illuminata aut calefacta pnt alia calefacere
aut illuminare, sic n. illuminatio aut calefactio cont
usq; ad infinitum.

Notatio Σ Quantitas (sicut et Qualitates) ^{Qualitates quoque deesse dispositio} siue se absolute spectata n. habet
certu' suam magnitudinē, aut paritatem in extensione, ^{siue magis}
hō tū prout ē dispositio quaedā alicuius uicentis de qualitate ^{tubino; aut paritatis.}
tatis pariter et dispositio ear quoad intentione' spectata,
siue se quidem n. postulare aliquid tū, nec versus Maximū,
nec versus Minimū postulare tū saltem extrinsecū quate
nus sube dispositione alicuius subiecti, n. n. quilibet fit confi
stere pōt cū calore n. q. quālibet paruo, aut magno,
ut experientia docet de ligno, vel aere p. interius calori, q
de facto summas datur ceterum quide' ut oīto, n. tamen
dabitanda, quin esse queat aliud semp, et aliud interius
agens, quā si sit ignis u. q. de facto existens, proindeq;
quē aliud et aliud calor intensior posse produci, quod
pertinet ad Qualitates superiores, ea nullū hnt terminū
quoad intentione' et remotione', sed a d. et adu'state pen
det quantitas, uelut infundere.

SECTIO III

An Augmentatio fiat conti
nue an successive *

Queritur hic n. de augmentatioe, quae fit toto uita senexi quae
tempore, uel respectu quersora' porora' in quibus ali ^{statis.}
mentum in uiuente acceptu' sit, sed de augmentatioe
aliqua particulari, quae fit in uno aliquo poro ex aliud
to ibidem ad generato, ut n. sit ea fiat continue et pnt
sepius p. tempus continue et successiu'

Conclusio Augmentatio p. se, et n. n. e. con Augmentatioe
forma, et successiu' e. forma con sententia, et p. ga p. c. ^{de ut uel}
Quantitas in prima uicentis generatione potest aequaliter et successiu'

Tractus Part III Sect III

disponi ad formam in sua materia finalis et in instanti recipiendam. Ita per se loquendo posset et disponi deinceps in vicentis et cuiuscumque et alterius corporis naturalis augmentatione, unde in instanti, quo ad se tota coniungere et praesupposita iam eiusdem quantitate.

Continua et successiva
non sunt in se
habent in se
se, quia facile
conueniunt

Notatio 3 Continua et successiva non ita sunt
inter se, quin facile sciendi possint per se. Ita
in illuminatione u. g. aeris continua ratione subiecti,
qua tamen non sit facta successiva sed in instanti, ut iam supra
dicimus de altera. p. 2. 3. 4. 5. 6. 7. si tamen motus aliquis
est unus, tamen si quidem successiva est erit et continua
aliam namque in tempore. Interposito fuerit interrupta
hoc igitur non erit unum sed aggregatum. quid, ut intelli-
gere est et eo iam antea dicitur 2. 3. 4. 5. 6. 7. hic autem ut
est non est quantitas de continuitate sibi et successione na-
turam in partibus quarum qualibet in instanti
fieri potest, et una post alteram succedere.

Quid partes
de se re
sentiat

Notatio 4 Aulus 8. Phys. 4. 23 non tamen
dicitur non omnes res perpetuo moueri et augmentari, sed
aniam et augmentationem (quod pro data conclusione
facit) negat utroque partes sibi mutuo succedentes respo-
dere partibus diuersis ipsius quantitati, sicut et in
diminutione. manifestum est, inquit, quod non est unum semp-
aliquid abire, quia diuiditur ipsa diminutio in infi-
nita, sed totum saltem abire, similiter et in altera
qualibet non si partibile est in infinitum id quod
alteratur, ob id et alteratio, sed simul ista esse soepe
sicut congelatio, quod u. ait. Saepe satis indicat fieri
et abire posse, et negat, sed negat alterationem diuisibi-
litatem et continuam ratione subiecti, sed tantum
ratione temporis et successione, id quod et repetitum est de
sensu et sensibili c. 7. ubi ex eo quod aer, qui illuminat
diuisibilis sit in infinitum sunt partes propiores, ac

An Augmentatio fiat successiue 85

propiores luminoso, negat tñ sequi quod illuminatio subita
 et simul esse n' possit, ut dicitur uolubat Empedocles, et in
 hoc casu a motu locali discriminat, sicut a. in qd non similiter
 in alteratione se hnt et latatione, latatione namq, rationali
 liber medijs prius attingit, ut a. foras cuius prius quod
 fertur, esse motus, quibz du. alteratio n' amplius similiter,
 contingit n' simul totum alterari, et n' dimidijs prius,
 uelut aqua oim final galari.

Conclusio Augmentatio fit esse successiua ^{Augmentatio}
 et continua ita Sot. Mars. Porer. 1. 17. c. 2. Corub. ^{fit esse conti-}
 1. de gen. c. 5. q. 10. a. 2. Marc. disp. 3. q. 3. ^{fructu atq, suc,}
 Saar. qo. 5. 8. sub. et alij contra Albert. Magnu. ^{causida.}

Ferraz. Mend. qui putant augmentatione in quouis poro
 uicentia facta. et eadem est ratio de quacumq, Augment
 tatione particulari et in u' uicentibus n' fieri in tem
 pore continuo sed q, discretu quada in instantia sibi in
 tempore succedentia, in quibus temp' aliqua partiu
 la minima, q, q, p'iam et temporaneam alteratio
 sufficienter sit disposita tota uicenti accrescat: sed uia
 uolub pbr 1. qd minima illa q, q, in adgenerationes pbr 1.
 fiat augmentatio n' sunt uia, regub. n' in uicentibz
 ex uia et in u' uicentibus ex alioru et sententia
 tunc tñ qm seorsim aliquod tota generatur in aliaq
 functiones suas et operationes exercere n' potit, at uero
 in adgeneratione cuius prius uia Qualitas pra
 supponatur, uig, noua illa alimentitia coniungatur,
 nulla ut eiq, hodi minimoru necessitas pbr 2. quia pbr 2.
 ordinarie agere uale p medijs agit uniformiter
 deformiter ita e, ita forma aliqua a se profert
 ut in partes uiciniore agat efficacius, in remotiores
 a. remissius, hinc q. partes agenti propinquiores
 prius temp' ad finem aliquod publicare introducenda
 habilitantur ac consequenter earudem qualitatis

primus et in Quantitate praesistente copulanda verit.
accidit. Ales, q. 6. Phys. 5. 49 cu' docuisset in mo-
tibus continuis successivis n' dari prima' partem
idq' probasset in motu locali, similiter a. e, in quiete,
et in Quanti mutatione, eberem har in continuo se.

Obiectio **Notatio** 3^a Adversarij pro sua sententia
sic ratiocinaty Augmentio fit tunc, qn fit nutritio,
alioq' convergio Alimenti in substantia vivitij (nisi n.
alimenti mutetur in substantia vivitij eius, quantitas
n' e vivitij Quantitas, et fit tunc primus videlicet cu'
subest fit. Ita nutritio tunc fit in Instanti q' et Augme-
tatio q' n' fit esse motus continuus et successivus, p' h' m'
non p' q' tunc e nutritio qn dispositiones ad formam
substantia' sunt completa, et ut tunc completa a. et tunc
fiat in Instanti, quippe p' unum ultimum indivisibile q' p'
q' quia alias forme substantiales inciperet extingui
in tempore. n' illo continuo viviretur ad sufficientia ali-
qua' substanti et ad aliquod instans tempore, in quo verus
e dicere id in parte sequenti hanc sufficientia n' esse tam

Solutio. vivitij et immediate post erit p' sed respondent neg.
minore, ad p' probationes distinguitur ipsius mi-
nor dispositiones, fiat tunc in Instanti respectu substanti
indivisibilitatis vel et divisibilitatis q' agens aequaliter
fit applicatum conceditur, respectu substanti divisibilitatis,
si inaequaliter agens fit applicatum, negatur: dictum e
n. id supra indivisibilitatis. Intensionis, q' faciunt
u. q' gradus, ut quatuor, aut ut sex p' posse esse
p' accidens divisibilitatis ratione subiecti in extensione,
unde in diversis partes substanti possunt succedere induci
et consequenter et fit substantia, quae ad dispositiones
completae vel sic videmus charta u. q' serpente paulatim
ignem comburi, quod si arguta concluderet, sequeretur contra

An Augment fiat successive

87

pluribus aduersariis et ipsa alteratione n'poe per
subiectum aliquod extensum fieri successive et continue
Cuius tamen lumen solare ad motum solis utiq; successive
et continue in alijs alijsq; partibus aeris continue
produci uideamus, et aliqna agens reale si tamen per di-
sereta temporis instantia tales qualitates in partu moueret
tempore inter illa instantia interiecto uel ageret licet oio
debitu applicatu. Ita si successive et continue ignis u: q;
calefaciat mediū, aut sol illumines aerē productū in illo
tempore p illud spatium inuisibile intentionis an gradus ele-
uis diuisibilib; si inuisibile quo modo id esse pot fieri parte qua
copulet, aut terminet in interfectione si gradus diuisibilib; e ipse ia
qualitas et tanta, qon' ducet utiq; in instanti, ut ipsi uolunt.

Ad 2as probationes conuictur sequela respectu subti
indiuisibilib; cui sit applicata caa, qua aget uniformiter
diformiter, et quidem in eadē generatione, de qua hic
e sermo in 1. n. Generatione, qua uicinitas fuit sim-
plicitate pte neganda esse sequela, cui uicinitas deter-
minetur ad minimum quod sit in quo incipiunt
intrinsecis, alias n. si in eius uicinitate priori prius esset
forma, qua in posteriori daretur minus minimo, quod
dici nequit. Sed dicit in eodem illo instanti in quo uicinitas
est diuersa ia u' est forma in parte sequenti, et
immediate post eam, et deest in parte sequenti dispo-
sitis qda diuisibilib; intensiue, aut inuisibilib; neu-
trū pot dici q' n. n. diuisibilib;, alias illa immedi-
ate post n' poterit introduci prius n. inducitur
eius dimidiū, qua totū, habiturq; adeo aliquod
instanti in quo istidem dispositio calor u: q' ut quinq;
non sit completa, consequenter falsū fuit quod
post illud instanti immediate sit completa, non et
indiuisibilib;, alias pars immediate sequens, et erit a

qualiter disposita, adeoque actio n' erit uniformiter differ-
 miter, et ea ipsa dispositiones in illo instanti n' habe-
 bunt aliquam suam intensionem suam, quippe q' careant
 ultimo indivisibili, quod tñ realiter sibi fieri n' potest,
 sicuti nec corpus dari, quod nullā superficie sit clausū,
 praterquam quod n' appareat, quo modo solū indivisibile
 intensionis sibi nullā parte intensionis possit in tempore
 produci. Quod tñ est eū corimb. l. c. a. 3. dēe aliquod
 divisibile, ita tñ, ut immediate post n' potest designari
 aliqua pars subiecti, quae illā completa disposi-
 tionem habeat, ea in alia, aliāq' mixta desit, prout
 propius, propiusq' abfuerint ab illā completa superficie
 disposita, atq' ad hoc sicut in tempore propius sequenti
 n' est assignabilis quaedam certa pars temporis, quae
 post illud instans p' sequatur, ita nec certa pars sub-
 iecti, quae f' illā recipiat, quod confirmatur, nā
 id dispositionis, quod post illud instans inducitur in
 partem, quae illā superficie sequitur ē extensivē
 divisibile, cuius tamen in quod est anterior, anteriorq'
 prius ac prius in partes subiecti priores inducatur,
 n' tñ sequitur quod ipse immediate post, adeoque
 in tempore produci n' potest, idā igitur proportiona-
 liter ē dicendum de dispositione, quae ad intensionem,
 proindeq' eū id quod immediate producit in subiecto
 incertū s' ē et incertū ut pote in quod ē propius intra
 dispositionem caloris, ut quinq' n' potest n' designari
 medietas, quae prius comparatur, idēq' n' potest
 assignari instans, ante quod totū illud acquisitū
 non sit in parte incertā, tamen possit in parte
 qualibet certā.

Obiectio

Notatio 2. Cui dicitur praterea aduersarij

An Augment fiat successiue

terminu' augmentatiōis esse solū unione' inter duas sup-
 ficies quantitatū coniungendā, eā a esse indivisibile,
 adeoq; in indivisibili quopiam instanti posse acquiri
 R. q' unione' esse quidem indivisibile' sū profunditate, solutio
 nō a sū longitudine, et latitudine, unde sū has saltem
 dimensiones sit continuā successione' fieri ut fit etia'
 sū aqua aqua coniungitur, 3° dī tūc ut quo magis alia
 principalem, et formalem, hic nō ē quantitas et sū pro- solutio
 fundatam indivisibile, q' hoc ipso a vivente, vel
 alio quovis, quod augetur successiue acquiratur, quod
 eius forma in illa successiue inducatur, et ita q'
 erat antea quantitas alimenti, quādiu quidem eius
 forma subsistit, postea paulatim fiat quantitas vivi-
 tis, et in quolibet instanti illius successiue temporis
 producatu' nova quaedam unio, quae sit inter superficies
 quantitativas.

PARS IV^a

De varia proportione inter Agens et Passum

Ut fieri queat Generatio, sū' substantialis, sū' acciden-
 talis requiritur certa quaedam proportio inter Agens
 et Patientem, quod per se clarum est, nō nō ubiq; suffi-
 cit si quomodolibet ea in rerū natura ponatur, sed debet
 inter haec esse affecta esse, quae igitur de huiusmodi
 proportionibus potissimum scienda iabū in hac p. p. se-
 quentes sectiones declarabuntur.

ad genera-
 tionē requir
 proportio
 inter agens
 et passum